

Litovel

Kraj: Olomoucký

Správní obvod: Litovel

Nadmořská výška: 231 m n. m.

Počet obyvatel: 9 467

Adresa URL: www.litovel.eu

Okres: Olomouc

GPS souřadnice: 49.701211N, 17.076149E

První pís. zmínka: 1287 (737 let)

PSČ: 784 01

Historie obce Litovel

Řeka Morava se stala přirozenou ochranou slovanské rybářské vsi, v jejímž sousedství založil v polovině 13. století český král Přemysl Otakar II. nové město. Rybářský původ Litovle připomíná i městský znak, znázorňující dvě stříbrné ryby v modrém poli.

Od svého založení se královské město Litovel úspěšně rozvíjelo. V nejstarší listině z roku 1287, uložené v archivu města, potvrzuje Václav II. práva dědice prvního fojta, rychtáře Jindřicha Epicha. Roku 1291 udělil Václav II. Litovli určitá privilegia jako právo mílové a Jan Lucemburský městu roku 1327 povolil stavbu hradeb, které můžeme dodnes vidět v parku Míru a na dalších místech města.

Po husitských válkách měšťané ztratili výsadní postavení královského města a dostali se pod ochranu Vlašimů, sídlících na nedalekém Úsově. Jejich znak, dvě supí hlavy a letopočet 1489, najdeme na dvorním portále radnice. Z doby Vlašimů pochází také pozdně gotická kaple sv. Jiří. Z původní královské zástavy se stalo poddanství, které bylo stvrzeno, když Vladislav Jagellonský věnoval Litovel na počátku 16. století Boskovicům. Město ale pod jejich vládou rozkvétalo. Svědčí o tom renesanční přestavba kostela sv. Marka, měšťanské domy, např. dům L. Langa z roku 1542 na náměstí a především přestavba radnice, ke které byla přistavěna věž vysoká 72 metrů.

Na počátku 17. století vyženili Litovel Lichtenštejnové. V této době však město začalo postupně ztrácet svůj dřívější význam. Úpadek završila třicetiletá válka. K úplné zkáze, z níž se město jen pomalu zotavovalo, se navíc přidaly velké požáry a morová epidemie, kterou připomíná morový sloup na náměstí, dílo olomouckého sochaře V. Rendra z roku 1724. Barokní přestavby změnily podobu řady historických budov, obou kostelů, radnice i měšťanských domů.

Po konstituci se roku 1850 stala Litovel okresním městem. Měla tehdy 2 880 obyvatel převážně německé národnosti. Zrušení poddanství však umožnilo větší pohyb obyvatel a město rychle rostlo přílivem lidí z českého okolí. O třicet let později přesáhl počet obyvatel 4 000, z toho Češi tvořili již 60 % a český živel se začal stále více uplatňovat v životě města, v rozvoji kultury a především hospodářství.

Staletou tradicí mělo v Litovli pivovarnictví. Právozářné výsady byly spojeny s vlastnictvím právozářných domů, nadaných královskými privilegii už od roku 1291. Založení Rolnického pivovaru roku 1892 a jeho vítězné tažení v konkurenci s právozářnicí znamenalo další oslabení německých pozic. Královské pivo Litovel se svou kvalitou prosadilo v širokém okolí a litovelský pivovar dodnes patří k nej přednější v České republice. Roku 1899 vyhráli Čechové obecní volby a 20. století zahájila Litovel pod českou správou.

